

Medische kwaliteit van zorg

Vereniging Medische Staf (VMS)

De Vereniging Medische Staf verenigt de medische specialisten van het St. Elisabeth Ziekenhuis. De belangrijkste taken van de VMS zijn het stimuleren van onderlinge samenwerking en het werken aan de positionering van het ziekenhuis.

Statutenwijziging

De algemene ledenvergadering VMS heeft in 2008 besloten een statutenwijziging door te voeren, onder meer inzake de bepalingen van het buitengewoon lidmaatschap VMS. Het is daarna mogelijk om leden van stadsmaatschappen, in samenwerking tussen beide Tilburgse ziekenhuizen, tot buitengewoon lid VMS te benoemen in beide ziekenhuizen. Tevens is voor alle arts-assistenten het junior lidmaatschap gecreëerd, zodat alle aios de algemene ledenvergaderingen van de VMS kunnen bijwonen. Om te kunnen voldoen aan de competenties van de specialistenopleidingen vindt het bestuur VMS het belangrijk dat de aios op de hoogte zijn van de ontwikkelingen binnen het ziekenhuis en binnen de VMS. De belangrijkste ontwikkelingen in 2008 betreffen:

Veiligheid en kwaliteit

De rol van de medisch specialist en de bijbehorende verantwoordelijkheid als het gaat om het waarborgen van veilige en kwalitatief hoogstaande zorg in de meest brede betekenis, was

in 2008 een actueel thema. Dit betreft niet alleen de kwaliteit van het individueel medisch technisch handelen door de specialisten, maar evenzeer de veiligheid voor patiënten, medewerkers en specialisten zelf. Op dit moment worden ziekenhuizen veelvuldig en op indringende wijze door toezichthouders geattendeerd op omstandigheden en handelwijzen die een betrouwbare en veilige uitvoering van het werk bemoeilijken.

In de algemene ledenvergaderingen VMS zijn onderstaande onderwerpen als uitwerking van het thema veiligheid en kwaliteit aan de orde geweest:

♦ Plan van aanpak Commissie Veiligheid

In deze commissie participeren onder andere vier medisch specialisten (waaronder de voorzitter van de VMS). De VMS heeft het stappenplan van deze commissie van harte ondersteund. Gewerkt gaat worden aan met name het invoeren van een time-outprocedure op de OK, alsmede protocol links-rechtsverwisseling.

De commissie heeft verder tot taak het bevorderen van bewustwording & zelfreflectie ten aanzien van: veiligheid met behulp van systematische risicoanalyses, het centraal melden en afhandelen van (bijna) incidenten patiëntenzorg inclusief het uitvoeren van retrospectieve

oorzakenanalyse, het verbeteren van de medicatieveiligheid, realisatie van een eenduidige complicatieregistratie als basis voor analyse, afstemming en borging medewerkerveiligheid, het verbeteren van de veiligheid van gebouwen en installaties (inclusief medische apparatuur), informatiebeveiliging, coördinatie en voortgang van de tien inhoudelijke thema's uit het landelijk veiligheidsprogramma.

♦ Notitie hoofdbehandelaarschap

In deze notitie worden de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de medisch specialist in relatie tot de patiënt beschreven. Dit betreft naast de functie van hoofdbehandelaar de functies van consulent, medebehandelaar, waarnemer en hulpbehandelaar (bijvoorbeeld arts-assistent).

♦ Complicatieregistratie

Het bestuur van de VMS heeft het initiatief genomen om te komen tot een VMS-brede aanvulling op de reeds bestaande complicatieregistraties per specialisme. Inmiddels is een voorstel geformuleerd voor een registratiemodel door de werkgroep die opereert onder de vlag van de Necrologiecommissie. Dit model is gebaseerd op de landelijke

standaard zoals deze door de Orde is geformuleerd, waarin onder meer de categorieën technische factor, organisatorische factor, menselijke factor en patiëntgerelateerde factor een rol spelen. Daarnaast worden -op procesniveau- oorzaak en gevolg worden geregistreerd. In 2009 wordt dit voorstel verder uitgewerkt en besproken met alle specialismen.

IFMS

In 2008 is de landelijke pilot inzake Individueel Functioneren Medisch Specialisten (IFMS) waaraan ons ziekenhuis deelnam, afgerond. Vanuit de overtuiging dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor (verbetering van) de kwaliteit van zorg in handen is van zowel specialisten (maatschappen/vakgroepen) als het bestuur van de VMS en de Raad van Bestuur, heeft een aanzienlijk aantal specialisten op vrijwillige basis meegewerkt aan deze pilot. De essentie van IFMS is een (bijvoorbeeld tweejaarlijkse) beoordeling van vele facetten van het functioneren van de professional, waarbij feedback een onlosmakelijk onderdeel vormt van de procedure. In ons ziekenhuis is de IFMS-methode 'Peer associated rating' (PAR) getest. Volgens deze methode worden aan zowel de professional (via een zelfevaluatie vragenlijst) als vijftien collegae een aantal vragen voorgelegd, gevolgd door een evaluatiegesprek met een onafhankelijk gespreksleider. Na afloop van de pilot hebben alle deelnemende ziekenhuizen geconcludeerd dat de procedure rondom IFMS als belangrijk onderdeel van het kwaliteitsbeleid van ziekenhuizen ingebed moet worden in de

structuur. Inmiddels is bekend dat de toetsing van medisch specialisten vanaf 2010 wordt opgenomen in het pakket van prestatie-indicatoren.

Samenwerking met huisartsen

In 2008 zijn op dit gebied de ingezette ontwikkelingen doorgevoerd. Dit is met name uitgevoerd door het management transmurale zorg bestaande uit dr. J.H. Marcelis (arts-microbioloog en oud-voorzitter VMS) en drs. J. den Bakker (zorggroepmanager). Zo is het communicatienetwerk Lijn2.net gerealiseerd, mede dankzij de loyale ondersteuning van huisartsen F. Blessing en G. Wijffels, gerealiseerd. Via deze website zijn uitwisseling van informatie en (collegiale) contacten mogelijk en zijn aanvraagformulieren voor onderzoeken wederzijds voor huisartsen en specialisten van beide Tilburgse ziekenhuizen snel beschikbaar. Tevens heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen de raden van bestuur, de medische staf van het TweeSteden ziekenhuis en het St. Elisabeth Ziekenhuis en het nieuwe bestuur van de Stichting Centrale Huisartsenpost om de opvang van patiëntenstromen op de afdelingen Spoedeisende Hulp en huisartsenposten beter te integreren en te reguleren. Dit overleg krijgt vervolg in 2009.

Opleidings- en kwaliteitsvisitaties

In 2008 zijn bij de volgende specialistenopleidingen visitaties verricht: Klinisch Chemisch en Hematologisch Laboratorium, Algemene Heelkunde, Neurologie en Kindergeneeskunde. Een

kwaliteitsvisitatie heeft plaatsgevonden bij de reumatologen die zowel in het TweeSteden ziekenhuis als in het St. Elisabeth Ziekenhuis werkzaam zijn. Tevens is bij de Maatschap Plastische Chirurgie een kwaliteitsvisitatie verricht.

Medisch specialisten persoonlijk

Het veel te vroege overlijden van oogarts Carla van Gool op 13 november 2008 was dit jaar verdrietige gebeurtenis voor de VMS en de oogartsen in het bijzonder. Dr. C.C. Tjissen, neuroloog, en dr. J.R. Juttman vierden hun 25-jarig EZ jubileum. Dr. C. van der Heul werd tijdens de jaarlijkse 'Intjesregen' benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau voor zijn verdiensten op het gebied van opleiding van artsen tot internist, alsmede op wetenschappelijk vlak. We hebben een vijftal medisch specialisten zien vertrekken: dr. C.J.H.M. van Laarhoven (chirurg) en dr. J.J. van Overbeeke (neurochirurg) hebben beiden een hoogleraarschap aanvaard; dr. R.S.G.M. Bots (gynaecoloog), dr. L.E.H. Lampmann (radioloog) en F.M.L.H.G. Palmén (longarts) hebben na langdurige carrières in ons ziekenhuis hun actieve loopbaan beëindigd. Collega Palmén is benoemd tot erelid VMS vanwege zijn jarenlange gewaardeerde inzet voor de VMS en het ziekenhuis als geheel, onder andere in de functie van voorzitter VMS en voorzitter Stafmaatschap vrijgevestigd specialisten.

Medisch Ethische Toetsingscommissie (METC) Overzicht beoordeelde onderzoeksaanvragen

Advies WMO	WMO		Geen	Totaal
Allergologie		1		1
Cardiologie		6		6
Chirurgie	2	4		6
Gynaecologie		5		5
Interne geneeskunde	1	12	1	14
Intensive care	1	3		4
Kindergeneeskunde	1	1		2
Klinische psychologie	1			1
Medische microbiologie	1	2		3
Neurologie	2	6	1	9
Orthopedie	3	1		4
Plastische Chirurgie			1	1
Radiologie	1		1	2
Spoedeisende Hulp			1	1
Urologie	2	2		4
Medisch maatschappelijk werk			1	1
Universiteit van Tilburg	4			4
Totaal aantal studies 2008	19	43	6	68

Medewerkers zijn belangrijkste waarde voor EZ

De belangrijkste waarde voor het ziekenhuis zijn de meer dan 3000 medewerkers die deskundig en enthousiast gaan voor de zorg. "Het ziekenhuis gedijt bij een stabiel bestuur", vindt Jan van Laarhoven, psychiater en voorzitter van de VMS. "De diverse bestuursorganen werken in ons ziekenhuis uiterst vruchtbaar samen. Onze Raad van Bestuur blijft voldoende lang zitten om het ziekenhuis door en door te kennen en om een deskundige subtoplaag van managers op te bouwen. Ook van belang is de jarenlange traditie in het bestuur van de Vereniging Medische Staf waarbij de inkomende voorzitter al twee jaar proefdraait als voorzitter van de Beleidscommissie. Ook het bestuur van de stafmaatschap neemt zijn verantwoordelijkheid en maakt constructief afspraken met de Raad van Bestuur en de zorgverzekeraars. Maar er zijn ook teleurstellingen geweest in 2008. Bijvoorbeeld het feit dat een intensieve samenwerking met het TweeSteden ziekenhuis niet van de grond kwam. Of het conflict met het Bernard Verbeeten Instituut."

De Vereniging Medische Staf neemt het voortouw in bevordering en bewaking van de kwaliteit van zorg, voor zover daar medici bij betrokken zijn. "Helaas zijn de talrijke instanties die ons daarbij op de vingers kijken per definitie minder deskundig", zegt Van Laarhoven. "Dat betekent een stortvloed aan protocollen en richtlijnen. De nog steeds toenemende administratieve last dient geen betere zorg, maar slechts bureaucraten en accountants. Recent stortte een vliegtuig neer omdat de piloten een checklist zaten in te vullen... Een juiste balans tussen transparantie en vertrouwen is vooralsnog niet gevonden.

De roep om méér controle en toezicht wordt steeds luider, gesteund door incidentenbeleid van niet door inzicht gehinderde politici. Daarbij wordt vergeten dat hij die indiceert niet incideert, dat hij die toeziet, dit doet met de handen in de zakken. Deze handen worden in de toekomst steeds meer nodig aan het bed.

De kracht van ons ziekenhuis is dat er veel geïnvesteerd is in een netwerkorganisatie van professionals. Waakzaamheid is geboden tegen de insluipende neiging tot centralisatie en daarmee samenhangende interne bureaucratie."

*"We moeten waken
voor teveel bureaucratie"*

Psychiater Jan van Laarhoven,
voorzitter Vereniging
Medische Staf in 2008